

Školsko natjecanje 2015./16.
Rješenja
5. razred osnovne škole

Zaokruži slovo pored točnog odgovora !

1. Planet Zemlja se pri rotaciji okreće od:

- a) istoka prema zapadu
- b) zapada prema istoku**
- c) sjevera prema jugu
- d) juga prema istoku

2	

2. Zvezdani ili siderički mjesec vremenski traje:

- a) 29, 5 dana
- b) 30 dana
- c) 27,5 dana**
- d) 7,5 dana

2	

3. Najsjajnija zvijezda u zviježđu Orion je:

- a) Betelgeuse
- b) Bellatrix
- c) Saiph
- d) Rigel**

2	

4. Pomrčina Sunca 25. ožujka 2015. bila je vidljiva iz Hrvatske kao:

- a) potpuna
- b) djelomična**
- c) prstenasta
- d) nije bila vidljiva

2	

Ako je tvrdnja točna zaokruži slovo T ako je netočna zaokruži slovo N

5. Prirodne satelite nemaju samo planeti Merkur i Venera

T   N

2	

6. Pomrčina Mjeseca je moguća samo kada je Mjesec u fazi mlađaka

T   N

2	

7. Većina asteroida ili planetoida Sunce obilazi između Marsa i Jupitera

T N

2	

Dopuni rečenicu ispravnim odgovorom.

8. Za ljetnog suncostaja Sunce prividno izlazi na sjeveroistoku, a
(strana svijeta)

zalazi na sjeverozapadu.
(strana svijeta)

2	

9. Osnovne koordinate horizontskog koordinatnog sustava su: visina

i azimut.

2	

10. Položaj Zemlje u kojem je najbliže Suncu naziva se perihel,

a položaj u kojem je najdalje od Sunca naziva se afel.

Za svaki točan odgovor priznaje se 1 bod

2	

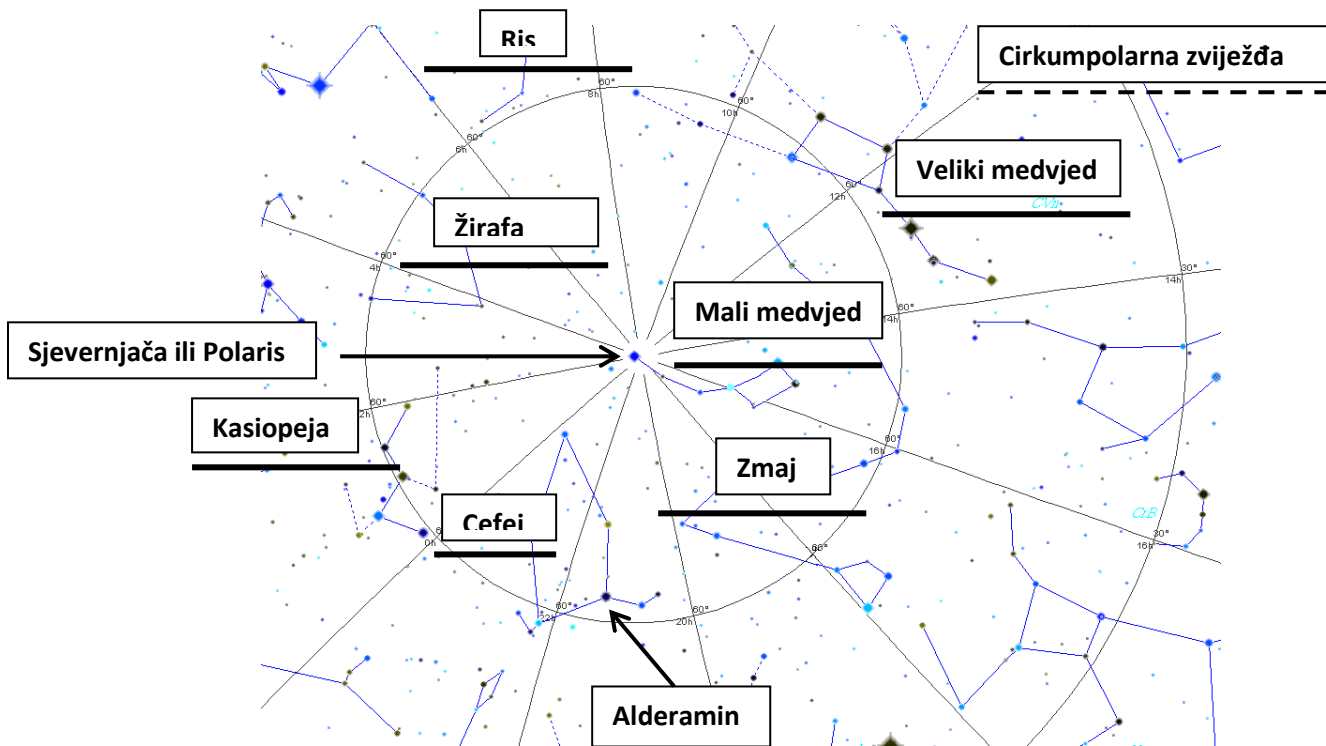
Ukupno

20	

Zadatci

1. Na zvjezdanoj karti neba:

- Na pune crte upiši nazive zvijezda (7)
- Na isprekidanoj crti napiši zajednički naziv zadanih zvijezda
- Imenuj zvijezdu koja se nalazi u blizini sjevernog nebeskog pola hrvatskim ili latinskim nazivom
- Pored odgovarajuće zvijezde upiši njezin naziv - Alderamin

Za svaki točno upisan odgovor 1 bod.

10	

2. Izračunaj koliko je sati po pojasnom vremenu u Los Angelesu (SAD) 120° zapadno od početnog meridijana, ako je u Sankt - Peterburgu (Ruska Federacija) 30° istočno od početnog meridijana 22 sata.

$$120^\circ + 30^\circ = 150^\circ$$

1 bod

$$150^\circ : 15^\circ = 10 \text{ h}$$

1 bod

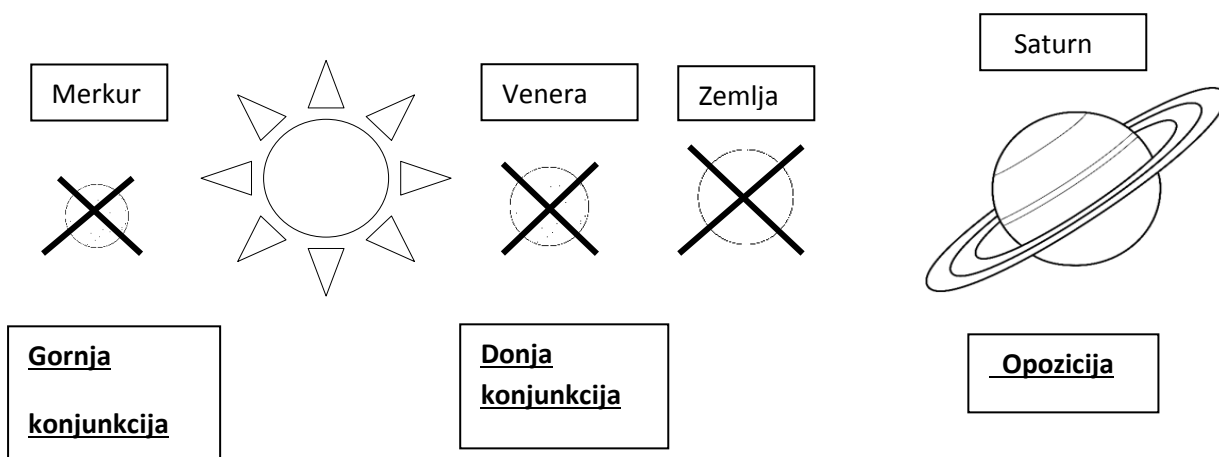
$$22:00 \text{ h} - 10:00 \text{ h} = 12 \text{ h} \quad \text{U Los Angelesu je 12:00 sati.}$$

1 bod

3	

3.

- a) Imenuj položaje planeta u odnosu na njihov razmještaj prema Suncu i Zemlji.
- b) Izračunaj udaljenost između Zemlje i Merkura u km.
(približna udaljenost Zemlja – Sunce = 150 mil. km)
(približna udaljenost Merkur - Sunce = 58 mil. km)
- c) Znakom **X** prekriži slike/ilustracije ili nazive terestričkih planeta

Za svaki točan odgovor ili točnu oznaku na skici 1 bod.

b) $d_{M-Z} = d_{S-Z} + d_{S-M}$

1 bod

$d_{Z-M} = 150\,000\,000\text{ km} + 58\,000\,000\text{ km}$

1 bod

$d_{Z-M} = 208\,000\,000\text{ km}$

1 bod

Udaljenost Merkur – Zemlja iznosi 208 mil. km.

1 bod

10	

4. U tablicu razvrstaj zadane pojmove: Bik, M 42, zvijezda, Rak, spiralna galaksija, Blizanci.

Zviježđe	Oznaka objekta	Vrsta objekta
Bik	M 45	Otvoreni skup zvijezda
Orion	M 42	Maglica
Rak	M 44	Otvoreni skup zvijezda
Andromeda	M 31	Spiralna galaksija
Blizanci	Pollux	zvijezda
Bik	M 1	Maglica

7	

Ukupno

30	